

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან.	თვე	მან.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შუბრი

ივერია

გაზეთის დასაყვებად და კერძო განცხადებათა დასაბუღებად უნდა მივმართოთ: თბილისი რედაქციას, კუკიაში, ავტოგრაფისა და კაპიტალის ქუჩის პირდაპირ, თავ. გრუზინისკოლის სასტუმროში; წერა-კითხვის განყოფილება კუკიაში, დოლის კანცელარიას, სთავად-სახელმწიფოს კის სასტუმროში, სასაბჭოს ქუჩაზედ.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიკი.

1877—1893

ს ა ზ ე ლ ი ტ ი კ ა და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ი ყ რ ი ა გ ა ზ ე თ ი

1877—1893

წერა-კითხვის განყოფილების საზოგადოების წევრის მატარებელი ისეა და

პრილოვის სარკვევი

თარგმანი

აკაკი წერეთლის-მიერ

ფასი 30 კ. უღირთ 40 კ.

ეს წიგნი მოწონებულია კავკასიის სწავლა-განათლების მზრუნველის რჩევისაგან შესაძენად სამსწავლებლო და სამოსწავლო ბიბლიოთეკებისათვის საშუალო და დაბალ სასწავლებლებში და აგრეთვე მიღებულია ხელ-საწყობად ქართულის ენის სწავლებისათვის იმავე სასწავლებლებში. ვინც ერთად დაიბარებს არა ნაკლებ ათის ცალისა—დაეთმოა 20%.

(5—1)

დაიბეჭდა და ისყიდება

შინაური საქონელი

ბ

მისი გონიერი მოვლა-მოხმენება.

ავ. რასტკინის-შეგულის მაერ.

გამოცემა

წერა-კითხვის განყოფილების საზოგადოების.

ფასი ერთი შუბრი

(5—3)

გიგონი სვანეთში

—

სვანეთიდან გვატყობინებენ, რომ იქ დიდი შიმშილი არის ამ ქსად; ახალი მოსავალი ჯერ კიდევ შორსაა და ჭამის ხალხი ვაწყდეს შიმშილით, დასძენს კორესპონდენტი.

ჩვენ სრულიად ვერა გავიგობრა აქ! ერთის მხრით, გვაკვირვებს ისა, რომ, თუ შარშან სვანეთში საკმაო მოსავალი არ იყო, რატომ აქამდის ვერ შევიტყუეთ საიდანმე?

ფელეტონი

მოკავშირე

(სურათი რკინის გზის ცხოვრებისა)

მშენებელი მისის დღეა... თეთრ ბამბასავით კვამლი ორთქლ-მავლისა შერის სივრცეში უგზო-უკვლოდ იფანტება! რკინის გზის ლიანდაგის ორივე მხარეზე ერთგვარი, თვალ-გაღუწვდენელი მინდვრებია. დღეს ამ გავერანებულ მინდვრებისათვის გაზაფხულის სიძლიერეს ცოტა სიკოცხლის ფერი მიუტოვა. მწვანედ შეუმოსავს მუღამ გამურული, გამხმარი არე-მარე...

აქ-იქ თუ შეასწრობთ თვალს გზის ყარაულების პატარ-პატარა სახლს, თორემ სოფელ-ქალაქს აქ ვერ შევხვდებით. ირგვლივ მაწანწალა მგელტურების სამეფოა. გაზაფხულმა—ამ ბუნების გამაცოცხლებელმა დრომ—მუღამ მოქუშული მინდვრებიც-კი გამოაცოცხლა. მაგრამ ახალგაზდა,

მეორე, არა ნაკლებ გასაოცრად მიგვიჩნია ისიც, რომ ვითომ ადგილობრივ მართებლობადი არ მიედწიოს ხალხის გაჭირვებას, და ვისიც პირდაპირი ვაღდეულობა ჩაბარებულ მხარის ტექნიკური მდგომარეობა მოახსენოს უმაღლესს მთავრობას, რომ იმათ ეს თავის მოვალეობა არ შეესრულებინათ.

ჩვენ თითონ ვიცნობთ ლენხუმის მაზრის გამგეს ბ-ნ ალბიზაის და სრულიად ვერ წარმოგვიდგენია, რომ ამისთანა დიდი გასაჭირი ხალხისა უყურადღებოდ დაეგდოს ან გამოკვაროდეს ლენხუმის მაზრის გამგეს.

ზოგიერთ კორესპონდენტთა რომელიმე შემთხვევის აღმატება და გაზვიადება უყვართ ხოლმე. იქნება ეს მოწერილ ამბის შხოს მისაცემად მოსდით, რადგანაც, როგორც მოწადიერები ამბობენ: თუ ცოტა არ მოუმატე ნამდვილს შემთხვევას, ისე ამბავს ინტერესი არა აქვსო. იქნება ამ ნაირად მოკაზმულს ამბავს მეტი ინტერესიც ჰქონდეს, მაგრამ ეს არც ჩვენთვის არის საჭირო და არც საზოგადოებისთვის.

მაგრამ, დემოტმა ნუ ქნას, კორესპონდენტებისაგან მოწერილი სვანეთის შიმშილი ნამდვილი გამოდგეს, თორემ ძალიან სამწუხარო და ძნელი საქმე იქნება.

ჯერ ისა რომ სვანეთში თავისთავად დარბი ხალხია, ჯერო იმათ არ მოსდით და პური. მთელი წელიწადი მხოლოდ ქერით იკვებებიან და ესეც თუ მოაკლდათ, სწორედ ღვთის რისხვა იქნება!

რასაკვირველია, დახმარება შესაძლებელია და სავალდებულო, მაგრამ დაბრკადლება იმაზე, რომ ეს დახმარება უგზობის გამო ვერაფრად გამოადგება ხალხსა. ყო-

ველს შემთხვევაში, ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ ნამდვილს მდგომარეობას სვანეთისა შეგვატყობინებენ და არ დაგვტოვებენ ეჭვს ქვეში იმაზედ, თუ რა ამბავია დღეს სვანეთში?

თუ, ვინცობა, აღმოჩნდა, რომ ხალხი მართლად დამძულა, მაშინ ქართველი საზოგადოება, რასაკვირველია, არ დაიმურებს თავის წვლილს, რომ შორეულს ჩვენს ძმებს შეუმსუბუქოს გაჭირვება.

მეველე

ახალი ამბავი

წერა-კითხვის განყოფილება გელს საზოგადოებას შემოსწირეს: მ. საბინინმა სამი ისტორიული დოკუმენტი—წიგნისა ცავისათვის, მღვდ. ლ. ტურევიმ თავის საჯიფო ისტორიის 300 ცალი, საზოგადოების სკოლებში დასარიგებლად, და მღვდ. ნ. ყუბანეიშვილმა მის-მიერ თხზულის წიგნაკის—ცხოვრება და მოღვაწეობა დაით გაგვიყვანა 50 ც., მუქთად დასარიგებლად სკოლებსა და ბიბლიოთეკებში.

საზოგადოების გამგეობა მადლობას უძღვნის შემომწირველთ.

21 ივნისს წმ. იოანეს ეკლესიაში დეკანოზმა დავით გურგენიძემ მონათლა ერთი მაჰმადიანი. ახლად მონათლულს სახელი ეწოდა დიმიტრი.

სამოსწავლო უწყებას განზრახვა აქვს თურმე მომავალ წელს ტფილისის გიმნაზიის მოწაფენი მთელ ზაფხულთ გაგზავნოს საბერძნეთში, ამ ქვეყნის დასათვალისწინებლად.

ნაცნობ ადგილებს უახლოვდებოდა და აზრიგონება ვერ მოეკრიბა—ქუჯა და გული აღარ ემორჩილებოდა... აგრე გამოჩნდა რამდენიმე ხე... იმ ხეების გვერდით სადგურია, იმ სადგურის მახლობლად ორ-სართულიანი სახლი, იმ სახლში—დიად, იმ სახლში სცხოვრობდა ის... აქ-კი შესდგა ნიკო! ჩვეულებრივ უნდოდა აქ, ამ მახლობელ სადგურზე, გადმობტომა, მაგრამ არა... დღეს ის ზევით მიდის... რადა?

მთელი ოთხი წელიწადი იმისი ფეხი ამ სადგურს არ გასცილებია. იმისი ნატვრა ერთადერთი საგანი იყო. ეღირსა კიდევ ამ ნატვრას. რა ვუყოთ, რომ სხვა სადგურზე გადაიყვანეს! არა, ნიკო ამას არა დარდობდა... ნიკოს დარდი ის იყო, რომ დღეს ის, ვინც ამ ოთხ წელიწადში თათქის ყოველკვირა იმის ორთქლ-მავალს სადგურის ბაქანზე უხვდებოდა, აქ აღარ არის! ოხ! ღმერთო! ნუ თუ ასე მალე დაავიწყდა ელენეს ორთქლ-მავალი № 276. ამ ორთქლ-

25 ივნისს ტფილისის სახელოსნო სასწავლებლის ინსპექტორმა ვ. რცხილაძემ წარუდგინა ქალაქის გამგეობას 1,689 მ. 55 კ., რომელიც წელს სკოლას შემოსვლია სახელოსნოში გაკეთებულ სხვადასხვა ნივთების გაყიდვით. შარშანდელთან შედარებით წელს სკოლას შემოსვლია 512 მ. 45 კაპიკით მეტია, ვიდრე შარშან.

კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მმართველობა შეუდგა აისორთათვის ანბანისა და ლექსიკონის შედგენას.

25 ივნისს ტფილისის ოლქის სასამართლოში ი. ო. პარჩევას თავმჯდომარეობით გაიჩა საქმე მიხელ ქუმსიშვილისა (მეტი სახელი ვორონცოვი), ნიკოლოზ კერტკაშვილისა, დავით რთველიძის და ესტატებროძელისა, რომელთაც ჰბრალდებოდათ, რომ ბ-ნ კაუფმანის სახლს დაეცნენ და გაძარცვეს, გაიტანეს ფული და ნივთები ათას მანათისა. ბრალდებულთა დამცველებად იყვნენ სასამართლოსაგანვე დანიშნულნი ნაფიცი ვექილები:—ქუმსიშვილისა—ი. ს. ტერ-სტეფანოვი კერტკაშვილისა—მელიქ-შუბროვი, რთველიძისა—სლინკო და ბროძელსა—ნაფიცი ვექილი ტურკვეინი.

ბრალდებულად იყო კ. შმიდტი. საქმე ირჩეოდა დამის 11 საათამდე და განჩინების გამოცხადება გადიდა 26 ამა თვისათვის. 26 სასამართლომ შემდეგი განჩინი გამოაცხადა: მიხელ ქუმსიშვილსა და ნიკოლოზ კერტკაშვილს აეხადოს ყოველივე ღირსება და გაიგზავნოს 10 წლის ვადით კატორღაში და შემდეგ საუკუნოდ ციმბირში დასახლდეს, ბროძელს—სამის თთვის ვადით დაპატიმრება. ხოლო რთველიძე—სასამართლომ სრულიად გაამართლა.

მავლის ხმა, სიარულიც ხომ დიდად განირჩეოდა სხვა ორთქლ-მავლების ხმასა და სიარულისაგან. განა ელენე არ ეუბნებოდა ხოლმე ნიკოს, სამ ვერსის სიშორეზევე გავიგებ ხოლმე, რომ შენ მოსდინარო. შენი ორთქლ-მავლის ხმის ყოველივე წვლილი ზედ-მიწევნივთ ვიცო. მაგრამ უკანასკნელი საღამო! ბაქანის სადგურზე ელენე რომ ეთხოვებოდა ნიკოს, იმის მარჯვენა ხელი ჩუმად გულზე მიიღო. საშინლად სცემდა ელენეს გული. მთელი დამე მოუსვენრად გაეტარებინა. ელენემ იცოდა, რომ ნიკოს დღეს უნდა ჩამოეარნა და თავისი გადაყვანის ამბავი უნდა ჩამოეტანა... ნიკო ნათლად მიხვდა ელენეს უძლოობის მიზეზს და ვითომ დასამწვიდებლად უთხრა:

—სამს დღეზე ჩამოვივლი და დავრჩები აქ... მაშინ დავაბოლოვოთ ჩვენი საქმეო. ელენემ დარცხვენით ჩაღუნა თავი და ხელი გაუშვა. ნიკო საჩქაროდ გაექანა ორთქლ-მავლისაკენ. მკვირცხლად შეხვტა ზედ,

ოთხშაბათს, 30 ივნისს, სალამოს 7 საათზედ, „იუენი ნომრებში“ დანიშნულია კრება სომხურ თეატრის კომიტეტისა და სცენის მოყვარეთა კრებას სხვებსაც შეუძლიანთ დაესწრნენ.

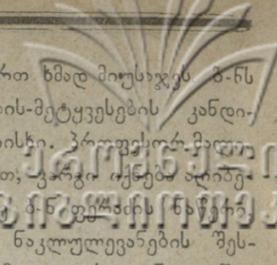
ტელეფონები გამართა კიდევ: მთავარ-მართებლის კანცელარიაში №77, ელიზაროვის მალაზიაში №55, აკოფოვის მალაზიაში №73, მეშიდე ნაწილის პოლიციის კანცელარიაში №60, თამაშოვის წისქვილი №90 მეტეხის ციხე ხარფუხის საპატრირო №75, ზეთის ქარხანა ალიხანოვისა და თაიროვისა №42, წოვიანოვების კანტორა №92, მეექვსე ნაწილის პოლიციის კანცელარია №90, და ადელხანოვის ქარხანაში №99.

სერო განალების მინისტრმა შეატყობინა ყველა საშუალო სასწავლებლის უფროსებს, ყურადღება მიაქციეთ ფრანგულ ენაზედ ახლად დაბეჭდილ ბასტენის ქრისტომატიას, რადგანაც ეს წიგნი საკმაოდ კარგია ფრანგულ ენის შესწავლისთვისაო. წიგნის სათაური: „Chrestomatie litteraire. Morceaux de lecture ou exercices de conversation, de narration et de memoire“.

ბაქა: ეს რამდენიმე ხანია, რაც ბაქაში ნავთის ვაჭრობა ძლიერ დავით. არაოდეს ისე ძვირად არა ჯდება ნავთი ბაქაში, როგორც ესლა ჯდება და არაოდეს ნავთის ფასი ასე მცირე არა ყოფილა.

ბირჯაზედ ფასი დაწმენდილის ნავთისა ამ ჟამად 5 და 4 1/2 კაპიკია, ხოლო დაუწმენდავ ნავთში 1 კაპიკისა არ იძლევიან ფუთში. ნავთის ვაჭრები დაღვრემილნი ბ დაღვრემულნი არიან. სამინისტროს თხოვნა მმართველ ნავთის ტარიფს მოუკელითო,

მესამე დღე გავიდა. ნიკოს არ ერგო ჯერი და ვერ ჩამოიარა. მხოლოდ მეოთხე დღეს მისცეს ნება გასძლოლოდა ორთქლ-მავალს. მაგრამ სიამოვნებითა და სიხარულით სავსე ნიკოს სადგურზე გულს შემოეყარა. ელენეს მშობლები ტფილისში წასულიყვნენ და ქალიც თან წაეყვანათ. წელ-მოწყვეტილი ნიკო ზარმაცად მივიდა ორთქლ-მავალთან და მატარებლის სადგურიდან წასვლამდე ორთქლ-მავალს არ მოკვარებია. სადგურის მოსამსახურეებს დიდად უყვირდათ, რომ ორთქლ-მავალი № 276 უნდლიდა—დინჯად დაიძრა სადგურიდან. წასვლის დასტვენაც-კი რაღაც სამგლოვიარო, შესაზარი იყო! ვინ იცოდა, ნიკოს გულში რა გენია ტრიალებდა. ნიკომ

საქონელი... რომ მთავრობამ...

ფოთი: ჩვენს ქალაქში არსად... მთავრობამ...

სოლო აქაც არ ასცდა ბ-ნს ტუ... საზოგადოების გულ-გრილობა...

25 ივნისს მიხვილის ქუჩაზე, ქიქინაძის... უცრად გარდაიცვალა 55 წლის...

დაბაბ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

საზოგადოების გულ-გრილობა... დაბაბ სოფელი...

სახლს, სადაც ელენე სცხოვრობდა... და ცრემლები ჩამოსცივდა...

— გაპყიდეს... გაპყიდეს ჩემი სი... ცხელი — ბედნიერება... მითომდა ამ...

როგორც მკითხველს მოეხსენება, ეს... სასწავლებელი არსებობს აქაურ მკვი...

I განყოფილებიდან გადავიდა შე... მდგვ განყ. 24, დარჩა ამავე განყ. 2,

II განყოფილებიდან გადავიდა 18, დარჩა 2 და ეგზამენი დაენიშნა 2.

მეორე კლასის I განყოფილებიდან გადავიდა 15, ეგზამენი დაენიშნა 1 და დარჩა 1.

სამ საათზე სამოქალაქო ბაღში გა... მართული იყო გამოსათხოვებელი სა...

*) ეს სასწავლებელი გადაკეთდა ორ-კლასიან სასწავლებლად შარშან, ამიტომ უკუნასკნელ განყოფილებაში მეტი არა სწავლობდა.

რომ ასეთის თანაგრძობით და გულ-წრფელობით ეცათ პატივი მისთვის, ვისთვისაც სადილი ვამართულა, ან ასეთი სიტყვები წარმოთქმულიყოს და ასე დასაჩუქრებული გაესტუმრებინათ ვინმე; მასწავლებელი ქ-ნი ქიქინაძე დასაჩუქრებულ იქნა აქაურ საზოგადოების მიერ სურათებიანის „ვეფხისტყაოსნით“, ძვირფასის ოქროს სამაჯურით, რომელიც მართვებს აქაურმა მანდილოსნებმა, და სხვა-და-სხვა ნივთებით.

სადამოს პატარა მოსწავლე ქალებმა ამავე ბაღში თავი მოიყარეს და ყველანი ცრემლ-მორეულნი გამოეთხოვნენ თავის კეთილს მასწავლებელს. ამ გამოთხოვების ყურებით დიდებმაც ვეღარ შეიძარგეს ცრემლი თვალებზე. დიდად საგულდისხმო და სასიამოვნო წამი იყო ეს წამი.

წამილი კივილიდან.

წელს კივიის სხვა-და-სხვა სასწავლებელში სამმა ქართველმა დაამთავრა სწავლა: კივიის სასულიერო აკადემიაში ღვთისმეტყველების კანდიდატის ხარისხით ბ-ნმა ილია ფერაძემ; ვლადიმირის უნივერსიტეტში ფარმაცევტმა ბ-ნმა დავით ჯუღელიმ პრაქტიკულად და სამხედრო სასწავლებელში თ. ვასილ მაყაშვილიმ. ბ-ნმა ფერაძემ წელს მეოთხე კურსზე, როგორც საზოგადოდ მიღებული სასულიერო აკადემიებში, გათავებისას დასწერა საკანდიდატო თხზულება საქართველოს საეკლესიო ისტორიის შესახებ შემდგომისათვის: საქართველოს ეკლესია დავით აღმაშენებლის მეფობის დროს. შრომა ბ-ნ ფერაძისა საქმოდ მოზრდილი გამოვიდა და განყოფილება სამ თავად. პირველი თავი შეიცავს საქართველოს ეკლესიის გარეგან ცხოვრების ისტორიას; მოახლოებულია ქრისტიანობის გავრცელების ამბავი მეზობელ ერთა შორის საზოგადოდ და კერძოდ მთიულეთში ქართველ მისიონერების მოღვაწეობით და დავითის სამოლიტო, სამოქალაქო და საეკლესიო მოღვაწეობა. მეორე თავი გვიხატავს ეკლესიის შინაგან ცხოვრებას. აქ ავტორი ვრცლად ლაპარაკობს საქართველოს ეკლესიის იერარქიაზე, მის წეს-წყობაზე და ასეთის თანაგრძობით და გულ-წრფელობით ეცათ პატივი მისთვის, ვისთვისაც სადილი ვამართულა, ან ასეთი სიტყვები წარმოთქმულიყოს და ასე დასაჩუქრებული გაესტუმრებინათ ვინმე; მასწავლებელი ქ-ნი ქიქინაძე დასაჩუქრებულ იქნა აქაურ საზოგადოების მიერ სურათებიანის „ვეფხისტყაოსნით“, ძვირფასის ოქროს სამაჯურით, რომელიც მართვებს აქაურმა მანდილოსნებმა, და სხვა-და-სხვა ნივთებით.

ბილებსა, ვანსაკუთრებულ უფლებასა და მოღვაწეობაზე. აქვე ავტორი მოგვითხრობს, თუ როგორ დამყარდა საქართველოს ეკლესიის დამოუკიდებლობა ანუ ავტოკეფალია. ავტორის აზრით, ეს მოხდა დავითის დროს რადგანაც მაშინ ანტიოქიის მართლმადიდებელი პატრიარქია, რომელსაც ჩვენი ეკლესია ემორჩილებოდა გაუქმებულ იქნა ჯვაროსანთა მიერ. აი სწორედ ამ დროს დამყარდა საქმით (de tacto) საქართველოს ეკლესიის თვით მყოფლობა კანონით-კი წინაღუ აღიარებული. ამ თავშივე ავტორი განსაკუთრებულს ყურადღებას აქცევს რუისის საეკლესიო კრებას, დავითის ბრძანებით შემდგარს. ავტორი იკვლევს, მიზეზს, რომელმაც გამოიწვია კრების მოწოდება, მის აზრსა და მნიშვნელობას. შემდეგ ავტორი არჩევს ამ კრებას დადგენილებას, ისტორიულსა და კანონიურის მხრით; განმარტავს მათ მნიშვნელობას, უდარებს სხვა ეკლესიასა ამ გვარსავე დაწესებულებათა. მეორე თავი უკეთესი ნაწილია თხზულებისა თავის საბუთიანობითა. თავში ავტორი მოგვიხატობს სასულიერო სწავლა განათლების ვითარებას იმ დროს. პირველად აღნიშნავს იმ ვითარებას, რომელიც ხელს უწყობდა ანუ აფერხებდა სწავლა განათლების საქმეს; უჩვენებს იმ ადგილებს, სადაც ქართველები იღებდნენ სასულიერო და საერო განათლებას; მოგვითხრობს მონასტრების სკოლების ამბავს როგორც თვით საქართველოში, ისე საზღვარ გარედ, მოჰყავს პროგრამა, რომელიც შემოღებულ იყო სკოლებში, მაგალითად ავტორი წამოთვლის მაშინდელ საეკლესიო მწერლებს, მოკლე ბიოგრაფიის ზედღამატებით. ავტორს მოჰყავს ნიმუშები მაშინდელ ორიგინალურ და ნათარგმნ საეკლესიო ლიტერატურისა. შესავალში ავტორი გვიხატავს მაშინდელ წინა აზრის პოლიტიკურს მდგომარეობას. დამატებაში მოთავსებულია რუისის კრების დადგენილებანი, დავითის ანდერძი და მისივე საგალობლები.

რეცენზენტებმა, პროფესორმა მელიშვილმა, რომელიც ცნობილია როგორც ერთი უკეთესი მკვლევარი, საქართველოს საეკლესიო ისტორიისა, და პროფესორმა ბულდაკოვმა ძლიერ მოიწონეს ბ-ნ ფერაძის გამო-

კლავი კენესა არავის მოესმა... მატარებელი მისრიალებდა...

ნიკოს მარჯვენა ხელი-ფეხ მოგლეჯილი გვამი გზის ყარაულმა სადა მოთი ლიანდაგის დათვლიერვის დროს იპოვა. ჩვეულებრივ გამოაცხადა გზის უფროსის ყარაულთან... გვამი მახლობელ სადგურზე მიიტანს და აქ შემოწმებისავე უმაღ დასაფლავეს... სიცოცხლით თუ ვერ ეღირსა ნიკოს იმ სადგურზე ყოფნა, სადაც ელენე სცხოვრობდა წინად, როცა სულით და გულით ნიკოს ეკუთვნოდა, ეხლა ის სადგური ნიკოს სამუდამო ბინად გახდა...

ნიკოს წერილი დანიშნულისამერვერ მივიდა. კარგა გზა რომ განვლო მატარებელმა, უფროსმა კანდუქტორმა ჩამოიარა მატარებელს ვაგონებში. ნიკო ვერ შენიშნა. მახლობელ სადგურს რომ ვასცდა მატარებელი, მაშინ-კი დაუწყო ვაგონებში ნიკოს ძებნა. მაგრამ საწყალს სად იპოვიდა.

კვლევა და ერთ ხმად მიუსჯეს ბ-ნს ფერაძეს ღვთისმეტყველების კანდიდატობის ხარისხი. პროფესორ-ქალაქის მღვდელის აზრით, ავტორი იქნება აღმწოდოს ცალკე მანდილოსნის წესწარების შემდეგ, რადგანაც შიგ ბევრა რომ საყურადღებო მოიხივებოდა მისთვის, ვინც მსოფლიო ეკლესიის ისტორიას სწავლობს. ბ-ნმა მადონიშვესკიმ ურჩია ავტორს, შეიმუშაოს თავისი თხზულება და შემდეგ წარუდგინოს აკადემიის რჩევას სამაგისტრო ხარისხის მისაღებად.

ორიოდე სიტყვა ბ. ჯუღელსა და ბ-ნ მაყაშვილზედაც. ბ-ნი ჯუღელი სწორედ მაგალითია შრომის მოყვარეობისა და შეურყვევლის ენერჯისა. ბ-ნი ჯუღელი ხანში შესული კაცია, ცოლ-შვილიანი და აფთიაქის პატრონი, ისე გაუტაცნია სწავლის სურვილს, რომ თავს ანებებს ყველა ამას რაოდენისამეხნით და მიდის კიევში სწავლის დასამთავრებლად. კიევში ბ-ნი ჯუღელი ორის წლის განმავლობაში მხნედ და გულ-მოდგინედ მუშაობს და წელს მშვენიერად ათავებს სწავლას პრაქტიკულად. ბ-ნს მაყაშვილს პირადად ვერ ვიცნობ, მხოლოდ, როგორც მისმა დაახლოებულმა ამახანაგებმა მითხრეს, მშვენიერად თურმე სწავლობდა და ნიჭიერ და შრომის მოყვარე ყმაწვილია. სამწუხაროდ, ამ ყმაწვილმა კაცმა ქართული წერა-კითხვა სულ არ იცის და, მაშასადამე, ქართულ ლიტერატურასა და მწერლობასაც ვერ ადევნებდა თვალ-ყურს. იმედია, თუ მოისურვებს, ადვილად მოიშორებს ამ ნაკლს თავიდან. სურვილი იყოს და ქადა ორივე ხელით იქმევა.

ქ. კიევი მ. ჩ.—ძღ

იხანე კურთხეული!

(ინდოელთა ლეგენდა)

ჭანბაგ სენკეაანისა

ერთხელ, მშვენიერ მთვარიან ღამეს ძლიერ დაფიქრდა ქვეყნის მკურობელი ბრძენთა-ბრძენი კრიშნა და ფიქრის შემდეგ წარმოთქვა:

— მეკონა, ადამიანი გვირგვინი იყო მთელის ქვეყნისა, მაგრამ მოგტყუედი. აგერ ლოტოსის ყვავილსა

დიდ სადგურზე აცნობა სადგურის უფროსს, რომ ესა-და-ეს რკინის გზის მოხელე მოდიოდა მატარებლით, და არ ვიცო, სად გაქარაო. ლაპარაკში ნიკოს წერილიც ამოიღო. ეს წერილი გადმოშვა ფოსტაში გარდასაცემად. წერილი გახსნეს. წერილი მეთად მოკლე იყო.

ელენე, „გაგყიდეს განა! ოჰ! ჩემო სიცოცხლევ, შენმა მშობლებმა შენი სილამაზე გაპაბდეს შენის უბედურების მიზეზად და... ეჰ, მშვიდობით!“ ნიკო.

ერთი წელიწადი გავიდა ნიკოს სიკვდილის შემდეგ. ელენემ შეიტყო ნიკოს უბედურობა. შეიტყო ისიც, თუ სად ასაფლავია უბედური ნიკო! ქმრისა და მშობლების იღუმალ ელენემ ნიკოს საფლავზე პატარა ძველი დაადგმევინა. ძველს სულ ორი სიტყვა აწერია: „გაყიდული მსხვერპლს“. ი. კახელი

ვხედავ. ნელ-ნელა არხევს სიო ღამისა. რა შეეძლება ნეტა ამ ყვა-ვილს და თვით სულდგმულთ შორის რა სჯობს მშვენიერს ნახსა ლოტოსსა! აგერ გაბადრულ მთვარის ვერცხლის სხივები შემოჭვვავია და ლოტოსს შუქისთვის ნაზი ფოთლები გაღუფენია.

— დიად, კაცო შორის არა არის-რა ლოტოსის მზგავსი, — განიმეორა მალაღმა კრიშნამ. ცოტა ხანს შემდეგ ისევ იფიქრა:

— ნუ თუ მე, თვით მალაღმერ-თსა, ქვეყნის გამგენსა, არ ძალმიძს გაჩენა ისეთ ღრსების, რომ კაცთა შორის იგივე იყოს, რაც მშვენიერი ნაზი ლოტოსი — ყვავილთა შორის.

მაშ გავახარებ ხალხს და ქვეყანას. დაე, ლოტოსი წამსვე გადიქვს უმან-კო ქალად!

ზღვა ოდნავ შეიზრა, ღამე გა-ნათლდა, მთვარე გაბრწყინდა და კრიშნას თვალწინ წარმოუდგა მშვე-ნიერი ლოტოსი ქალის სახითა.

თვით ღმერთი განცვიფრდა და უთხრა ლოტოსს, ქალად ქცეულსა:

— აქამდე იყავ ტბისა ყვავილი, ამიერიდან ყვავილი იყავ ჩემის ფიქრისა... ილაპარაკე!

ქალმა მოახსენა უფალს ისეთის ნაზის ხმით, გვეგონებოდა, ქალი-კი არ ლაპარაკობს, გრილი სიო ჰკოც-ნის ლოტოსის თეთრს ფოთლებსაო.

— ღმერთო! შენის ნებითა სულ-დგმულად ვიქეც. აწ საღვიცხოვრო? ხომ კარვად იცი, როცა ჯერ ისევ ყვავილი ვიყავ, მუდამ ვეშოშობდი — მემინდა ქარისა, წვიმის, ელვა ქუ-ხლის, მზის ცხარე სხივისა. შე-ნისვე ნებით მე ისევ შემჩრა ჩემი ბუნება, და ეხლა მემინიან დედამიწისა და ყველა სულდგმულისა... საღ ვიცხოვრო?

კრიშნამ აღაპყრო თვალნი ზეცი-სკენ, დაფიქრდა და ჰკითხა:

— გინდა მთის წვერზედ დაგა-სახლო?

— თოვლია იქ, ცივა, უფალო: მემინიან.

— მაშ ტბის ძირში ავიგებ ბრო-ლის სასახლეს.

— ტბის ძირში საძაგელი, საში-შარი ცხოველებია: მემინიან.

— მაშ თვალ-გაუწვიდენელ მინ-დორში დავასახლებ.

— არა, უფალო! იქ ქარიშხლისა შემემინდება.

— მაშ, ჩემო კარგო, აბა რა გი-ყოს! საღ დავასახლო?.. გინდა ელლო-რის ღვიმე-მალაროს ვაღაგიქცევ მშვენიერ სასახლედ. იცხოვრე იქა, ქვეყნის მოშორებით!

— ბნელა, უფალო, მალაროშია: მემინიან.

ქაზედ ჩამოჯდა ბრძენთა-ბრძენი კრიშნა. დაფიქრდა ღრმად.

წინ იდგა შეშინებული ნაზი ლო-ტოსი, ქალად ქცეული.

მოახლოვდა განთიადი. ტბასა, ტყეს, მინდორს ვაღაპრა ოქროს ფერმა. გაისმა ფრინველთ სიმღერა და ამ სიმღერას შეუერთდა ტბილი ხმა ჩანვისა და კაცის ხმა.

კრიშნამ წარმოსთქვა:

— ეგ ვალმიკია, ჩემი მგოსანი. მზის ამოსვლის დროს აქედნებს ჩანგსა.

უცებ გამოჩნდა ტბის ნაპირას დიდი მგოსანი.

ნახა მგოსანმა ნაზი ლოტოსი, ქალად ქცეული, და ხმა გაუწყდა, ჩან-გი გაუარდა ხელიდან, გაწყდა სიმე-

ბი და დიდ ხანს იდგა გაშეშებული. უბრძანა ღმერთმა მგოსანს ელ-მიკის:

— გონს მოდი, მგოსანო. ილაპა-რაკე.

— მიყვარს!..

მხოლოდ ეს სიტყვა ახსოვდა მგო-სანს, მხოლოდ ეს ერთი სიტყვა წარ-მოსთქვა.

ღმერთს გაეხარა.

— ყვავილო, ქალად ქცეული, გიხაროდეს. ვაოვე შენთვისა აღვი-ლი ღირსეული და შესაფერი: და-სახლი მგოსნის გულში.

— მიყვარს!..

მხოლოდ ეს სიტყვა ახსოვდა მგო-სანს.

ყოველად შემძლებელ კრიშნას სურ-ვილით, გული მგოსნისა ქალს იზიდავ-და.

ნათელი, როგორც ღრე ზაფხუ-ლისა, მშვიდი, როგორც წყლის ტალღა მდინარე განგისა, წარემართა ქალი და დასახლა მგოსნის გულში.

მაგრამ უეცრად ქარსავით დაპკრა შიშმა, კანკალმა იტანა და სახე გაუ-ფიქრდა. გაკვირდა კრიშნა.

— ყვავილო, ქალად ქცეული, ნუ თუ მგოსნის გულისა ცემინიან?!

— უფალო, საღ მიბრძანე მე და-სახლებზე მატრო ამ გულში ვნახე თოვლით მოსილინი მალაღნი მთანი, საშიშარ ცხოველებით სახეე ზღვის სიღრმე, თვალ უწვდენელი მინდო-რი და ქარიშხალი, ელლორის ბნე-ლი ღვიმე-მალარო... და ისევ მე-შინიან, უფალო!

მოწყალე კრიშნამ უბახუხა:

— დამშვიდდი, ყვავილო, ქალად ქცეული. თუ მგოსნის გულში თო-ვლი სდევს, შენ გაზაფხულის სი-თბო იყავ და თოვლი დაადნე; თუ მგოსნის გულში სიღრმეა ზღვისა, შენ მარგალიტი იყავ ამ სიღრმეში; თუ მგოსნის გულში თვალ-უწვდენელი ხრიკებია, მოჰვიანე ამ ხრიკებში ყვავილები ბედნიერებისა; თუ მგოს-ნის გულში ელლორის ბნელი მალა-რო ნახო, იყავ შუქი ნათელის.

ვალმიკიმ მხოლოდ ეხლა შესძლო ხმის ამოღება და დასძინა კრიშნას სიტყვებს:

— და იყავნე კურთხეული!..

ა. 5.

დავით ბარსეჯის უდაბნოს გუ-ჯრამი

(შემდეგი *)

№ 22. გერმანეს. მის მალაღ-ღირსებას წმინდის დავით-გარესჯის მონასტრის წინამძღვარს უფალს.

საქართველოს უფლისწული ბატო-ნიშვილი გიორგი წმინდასა და ნათ-ლით შემოსილს მარჯვენეს მთხვევ-ნას მოგახსენებთ. მერე ამ ჩვენს ყმას ლორელს ალავერდისშვილს ფარსა-დანას, რადგანაც მონასტრის ყმობა თავისის ნებით მოენდომებინა, ჩვენც მოვართვით და შემოგწირეთ, სიგე-ლიც ვახსენებთ და ეს კაცთა. რა-დგანაც თქვენი ყმა შეიქნა, ამას თა-ვისთვის სასიკოცხლოთ მამული უნ-და უბოძოთ, რომ თქვენი სამსახუ-რიც შეიძლოს და თავისი ცოლშვი-ლიც არჩინოს; და როდესაც სიგელი მოგბარდეს, თქვენგან ბარათი უნდა გვებოძოს, რომე მოგვბარდაო, მი-ისისც, ქორიონიკონსა უთა — 1781 წ. ბეჭდი.

*) იხ. „ივერია“, № 130.

წინამძღვარი დავით-გარესჯის უდა-ბნოსი გერმანე შემდეგ 1782 წ. ტფი-ლელ მიტროპოლიტად იქმნა დაღე-ნილი და დიდი საყვარელი იყო მე-ფეთა.

№ 23. „ქ. წმინდის დავით-გარე-სჯის კრებულთა სულ ერთობით ჩე-მის ცოდვისაგან დანთქმული, ბატო-ნისშვილი გიორგი წმინდას მარჯვე-ნეს მთხვევის მოგახსენებთ. მერე ვან-მრავლდა ჩემი ცოდვა და ეს განსაც-დელი მომევილინა: მაშინაც ხომ მო-ვზომეთ მანდ საფლავი ამ ჩემის მეუ-ღლისათვისაცა და მანდ უნდა მიი-ლოთ მაგ საფლავშია, და ამ მამაშვი-ლობასაც ვითხოვთ თქვენგანა, თუ შეიძლებოდეს და ორსავე საყდარში სწირედეთ, ხომ ისი სჯობს, თუ არა, მუდამ შაბათ ღღეს წმინდის საფლავზედ სწირედეთ და პანაშვი-ლსაც იხდით; აგრეთვე იოანე მახარებელის საყდარში წლამდინ წი-რვა არ უნდა გამოწყდეს, მუდამ უნდა სწირედეთ, მამაშვილობასა. საწირა-ვისა და პანაშვილის ფასიც მოგერთმე-ვათ, წლამდის წირვის მოკლება არ იქნება, ეს ასე აღასრულეთ. შაბათ ღღეს ორგანვე სწირედეთ. წანდი-ლისათვის ბრინჯი მოგვირთმევიოა ოც-და-ათი ლიტრა, სამი ლიტრა ნუ-შიცა. თიბათვის გ; პისტი თვლილით...

გიორგი ბატონიშვილი იქორწინა ს. ვეჯინში რევაზ ანდრონიკაშვილის ასულს ქეთევანზედ 1765 წ. ეს ის ქეთევანია, რომელმაც 1779 წ. ლარ-თისკარში 600 ლეკის თარეში დაა-მარცხა თავის ამალით, ჩამოვიდა ტფილისში და ერეკლეც ცალმულ-მოდრეკილმა წელზედ შემოარტყა სახალხოდ აქრეს ხმალი. ქეთევანი მიი-ცვალა 1781 წ. ივნისის 2-ს თემიუ-რახის მშობიარობაზედ. დასაფლავეს დავით გარესჯის იოანე მახარებლის საყდარში

3. ცხვილ-გელი

წერილი აბაჟი

11 ივნისს შემიკვირა აბაჟი მოხდა სადგურ მიტოვისსა. ამ სადგურის მასწავლებლად ორი ოჯახი სესხვარობს. ორი ზატარა ბავშვი, ერთი ერთისა და მეორე მეორე ოჯახისა, ოთხის წლისა-ნი, აქვე უსოში თამაშობდნენ. მოხალე-ბი მინდვრად აყვნენ გასულნი სამუშაო-სკად. ერთმა ვაჭარმა შეარეს თვალე-ბი მიწა შეაყარა. გაჯავრებული ამით ბავშვი გაქანს სამზარეულოში, გამოარ-ბუნას სამზარეულოს დადი დას და შიგ-პატარა მუცელში ჩასდგა შეურაცხყოფელს. სანაწლო ბავშვი დაჯდა და სასწაული დაიჭადა.

— სომეხ მასწავლებლათა ბედ-ბაღს ოსმალეთში ძლიერ დიდს უურად-ლებას აქვეც ინგლისის საზოგადოება. საქმე ისაა, რომ ოსმალეთის მთავრობამ სასჯელი განუწესა რამდენიმე სომეხ მას-წავლებელს რეკლამაციურ ზრთაგანდის გამო. 56 ბრალდებულ მასწავლებელ-თაგან 14 გაამართლეს. ხოლო დანარ-ჩუნთაგან 9 გაცნა მიუსჯეს შეადის წლით დაპატიმრება, ამთში ერთი ქა-ლია, 9 — ათის წლით, 16 — 15 წლით დაპატიმრება და 17-ს მიუსჯეს სიკე-დილით დასჯა. ამთში მოჭეფა გაანა, თუქანანი და ერთად მღვდელი. „ინგ-ლისელ სომეხთა კავშირმა“ გაჭეფა ამის გამო სტამბოლში საჯარებო აგე-ნტი, რათა თვალ-უწერა ელექციების საქ-მის მიმდინარეობისათვის. 23 ივნისს

ლონდონში დასჯულ სომეხთა სასარ-გებლოდ გაჭეფათუ მიტინგი. ამ მიტ-ინგს დაესწრნენ ინგლისის ყველა სას-ჯული საზოგადოება და კონგრეგა-ციების წარმომადგენლები. ვრებას თავ-მჯდომარეობდა ზარდაშენის წყარა აღ-ბურტ სპაიკერი. ანატოლიადგან გერო-კასაგან მაილეს შემდეგ წერილი: „მოთ-ელი ეს ზრთისა საჯარო ცრუ მოწმებით და უაღბ დოკუმენტებით. მიწეში ოს-მალეთის გაბრუნებისა და ამოკლებისა მ-სწავლებლათა წინამდებე იყო ბრალ-დადებულთა თვალ-გამოკლება გამოსარ-ჩლება და შრომა შეცადნეობა თავის ერას უოფა-მდგომარეობის განსჯის მოკლებად. მასწავლებლებს არავითარ უფასო სა-შუალებას არა ჰქმნებდნენ ამ მიზნის მისაღწევად, ხოლო ოსმალთა და ზო-გერთა სომეხთა ჭრებმა დასდეს მათ მოქმედებას ასეთი არა სასურველი ფე-რი. ჩვენ სასარგულით და აღტა-რებით ველოდით ამ საქმის სასამართ-ლოში გარჩევის, გვეგონა, სასამართ-ლო ნათლად და აშკარად გამოაჩვენებდა ამ საქმეს და სამართლებს აღადგენს, მა-გრამ, განა შეიძლება სამართლებს მოე-ლოდეს კაცა ოსმალეთისაგან? 22 ი-ვნისის ინგლისის სასულიერო საზოგა-დოებათ გაუზავნეს გემოებს დეპუტა-ტებმა: „მხოლოდ შენის აზრით არის მართ-ლი და უდანაშაულო კაცანი და სხვანი“. გემოებმა უბახუხა: „ჩემი მოწმობა ოფი-ციალურად და ოთხ ამერიკელ ამხანაგთა-გან არის შემოწმებული“.

ერთმა დამსწრეთაგანმა ამ კრებაზედ წარმოსთქვა: ოსმალეთს ჩვეულებათა აქეთ, რამწამს ზატარათა ბედ-ბაღსა საზო-გადოების უურადლებას მიაქცევს, ზატო-მარნი ერთ საზატარადგანს მეორეში გა-დაჭეფათა. ამასთან არც ერთი ბეწო შე-ბრალდება, არც უფროსი ბავშვი. ფესში ბრალე-დასწავლებას განაგრძებენ წინცხრე-ბებით, არც შესვენება, არც ზატოე. ბეჭდ ზატარათაგანს ამოუფასო უფა-ში დაქსრულებისა და შამოდასაგანაო.

თავმჯდომარემ სთქვა, რომ სასულიერო საზოგადოებათ უნდა გაჭეფათ ოსმალეთის მთავრობათა მიტინგი და გამოარ-გეფონ, თუ რა გვაზად ამოქმედონ თავის მთავრობაზედ, რომ ეს უფასესელები გა-კრავნენ ამ საქმეში და ასე თუ ისე ზედ-გავლენს იქონიონ ჩრდილო-ამერიკის მთა-ვრობაზედ. უფრო თავ-გამოდებით უნდა ამოქმედონ ამერიკის საზოგადოებათა მო-სამსახურებო საზოგადოებამ — ათ, რა-მეღმად დაწინიან ეს მასწავლებლები ანა-ტოლოში. ამ საზოგადოებას უფრო მეტის გაკეთება შეუძლიან, რადგანაც ძლიერ დადი და გავლენანიაო. კრებამ განდასწავლა დეპუტა გავსახლას დადს ვეზირს და სთხოვოს, ჩვენის ზარით მო-ახსენე სულთანს ამ 17 სომეხთა აპა-ტიოს, რომელთაც სიკედილი მიუსჯე-სო. ამ გავრეფ დეპუტა გაგზავნება თვით სულთანს, ზარდაშენის რადე-ნისამე წყარის სელ-მოწერილი. არც რე-სუთის მთავრობა სტრატეგს ამ გავრეფ-ებას შეურადლებად. ის გაფიცვებით თავსუფრს ადევნებს კათალიკოს სრამია-ნის სკეს. რუსეთი აჯანყებს ზორტას, რომ სან-სტეფანოს სელ-შეგრელებას ქრისტიანთა შესახებ მტკიცედ უნდა იქ-მნას დაეულოა.

დეპეშა

25 ივნისი
პეტერბურგი. Новости იუწყება, რომ გუშინ დამტკიცეს კასა და ყვე-

ლა ქალაქები „რუსეთის სავაჭრო და საკომისიო ბანკის“ (ბანკი) დადარ-რომ ბანკის გამგეობის წევრნი სამარ-თალში იქმნებოდნენ მოსკოვში. სპეცია-ლის პატრონები და ბანკის კლიენ-ტები არას იზარალებენ, რადგანაც ბანკის წესდებით საბჭოსა და გამგე-ობის წევრნი ვალდებული არიან ყოველივე ზარალი თვითონ შეავსონ. ბირეზედ ამბობენ, რომ განზრახვა აქეთ ბანკის ოპერაციები განაგრძონ განსაკუთრებით პეტრის ვაჭრობისა. სრლებუშენის მოკრების იმედი დაკარ-გული არ არის.

პეტერბ. Вѣд.-ის შეუტყვია, რომ ამ მოკლე ხანში განკარგულებას მოახ-დენენ, ყოველ გვარი სამეურნეო ნაწარმოები უტყველოდ წონით გაიყი-დისო.

ბერლინი. Boersen Courier ი იუწყება, რომ სამშაბათს მემკვიდრე ცესარევიჩი ბერლინს მიბრძანდება და აქ ორ ღღეს დარჩებაო.

პარიზი. გუშინ სენის დეპარტა-მენტის პრეფექტმა სამოქალაქო საბჭოს წევრთა და დეპუტატებს აუკრძალა შესვლა ქალაქის სამარ-თელოს დარბაზში, სადაც მათ კრე-ბა უნდა გაემართათ და გამოუცხადა, რომ მარტო საბჭოს წევრთ მივცემ ნებას დარბაზში შესვლისასაო. ამ განკარგულების გამო საბჭოს წევრთა და დეპუტატებმა განაცხადეს თავიან-თი უკმაყოფილება და მიმართეს პარიზის მცხოვრებთ პროკლამაციით, რომლითაც ჰკიცხვენ პოლიციასა და ურჩევნ ხალხს, მშვიდად იყავითო. ოფიციალურ მოხსენებაში ნათქვამია, პრეფექტი დიუბუის ბრძანებით მო-იქცა ასეო. სოციალისტთა კრებაზედ მონმარტრში „Maison de peuple“ ში რამდენამე ორატორმა უჩრია კრებას, ყველანი გავიფიცნეთ და 2/11 ივლისის დღესასწაულში მონაწილე-ობას ნუ მივიღებთო, ამით გამოვი-ჩინე ჩვენს უკმაყოფილებას შრომის ბირეთს დაკრების გამოვო, „Maten“-ი ამბობს, რომ 170 სინდიკატმა გადას-წყვიტა, ყველანი გავიფიცნეთო. შრომის ბირეთს აღმსრულებელმა კომიტეტმა გამოსცა პროკლამა-ცია, რომელშიაც ურჩევს მუშებს: მშვიდობიანობას ნუ დაარღვევთ და მიემხრებით სინდიკატებს, რომლებიც, რაც უნდა მოხდეს, მტკიცედ დაცვა-მენ თავიანთ უფლებათაო. პარიზის დეპუტატებსა და საბჭოს წევრთ დი-დი კრება ჰქონდათ „Germinal“-ის რედაქციაში. რადიკალთა გაზეთები ძლიერ ჰკიცხვენ შრომის ბირეთს გაუქმებას.

26 ივნისი
პეტერბურგი. დაარსებულ იქმნა თანამდებობა აგენტისა კათოლიკეთა სასულიერო საქმეთათვის. რომში გუშინ პატრიო სტეს გზათა სამინისტროს ინტენერთა საბჭოს თავ-მჯდომარეს სალოეს 30 წლის იუბი-ლეთს გამო; პირველად მიულოცა მინისტრის თანამემწემ პეტროვმა. იუბილიას მიართვეს ადრესი; მიღე-ბულ იქმნა მრავალი მისალოცი დე-პეშა.
„Нов. Вр.“ იუწყება, რომ რუ-სეთის სავაჭრო-სამრეწველო და სა-კომისიო ბანკის აქციონერთა კრებამ გადაწყვიტა იშუამდგომლონ მთა-ვრობის წინაშე გადადებულ იქმნას ვალიანი გადასახადები და დაევა-

